

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monumenta Paderbornensia

Ferdinand <II., Paderborn, Bischof>

Francofurti ; Lipsiæ ; Norjbergæ, 1713

IX. Philosophia in Academiis non respuenda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29975

tini ebrios quibusdam juvenibus. Cùm enim hi vino madi-
 di in eam devenissent amentiam, ut cùm in taberna sederent,
 triremi sibi per mare vehi, & tempestate jactari viderentur,
 eaque persuasione supellectilem omnem, atque adeò lectos
 ipsos, velut allevandæ navis causâ, projicerent foras, exciti
 tali insolentiâ magistratus, insanientes objurgarunt, ac ne am-
 pliùs ad eum modum se vino replerent severè monuerunt. Il-
 li admoniti projicere quicquam desierunt, sed ita ut hærent
 etiam nonnullæ reliquiæ delirationis. Nam & Tritones præ-
 tores appellabant, & se ingenti tempestate perfunctos quere-
 bantur, & iis se in patria, velut suis liberatoribus statuas posi-
 turos esse promittebant. Nimirum necdum vini, à quo illa
 vesania proficiscebatur, vis tota remiserat. Neque verò fuisset
 quisquam tam vecors, qui his hominibus, quicquam supelle-
 ctilis, quod non projectum, & perditum vellet, custodiendum
 priùs daret, quàm essent omni pristinæ aberrationis periculo
 liberati. Atque spectavimus quidem Lutherum, & Philip-
 pum novo Evangelio ebrios, non lances, & lectos, sed optima
 nostrorum instituta majorum, & pulcherrima reipubl. vel or-
 namenta vel subsidia abjicientes, num illi admoniti penitus
 se ab illa insania removerunt? an non quasdam ejus notas est
 intueri? denique an non illa à novo Evangelio profluxit?
 num igitur illa potest, nisi eo prorsus sopito, atque extincto,
 omninò conquiescere? Certè Erasmi, quem credo isti rectè
 de litteris existimare posse non diffitentur, hæc fuit sententia:
 Ubi regnat Lutheranismus, ibi litterarum est interitus.

Lib. 19.
 epist. ad
 Pyckbe-
 merum.

C A P U T IX.

Philosophia in Academiis non respuenda.

V ERùm id jam non ago. satis mihi fuerit ostendisse eos
 manifestò suâ confessione somniasse, qui Catholi-
 cis Academiis somnia objectare non sunt veriti. Deinde
 non satis tutò iis hominibus Academiarum curam committi
 posse, qui tam flagitiosè delirarunt ut tanquam exitiosas rei-

pub. damnarent, præsertim si nonnulla etiam in iis tantæ dementiæ usquam vestigia appareant. Dixi enim horum furorem perinde ut illorum Agrigentinarum non simul totum esse compressum. Id vel ex eo constare potest, quòd etiam postquam Philippus à forno ad scholas rediit, tantisper honores Academici nemini more majorum mandati sunt, donec Electoris imperio intermissus pluribus annis mos aliquando referretur. Sed videor mihi in Burenii quoque verbis quædam observare relicta stultitiæ argumenta. Quid enim causæ censes esse, Princeps Illustrissime, cur Burenius nullam suâ oratione Philosophiæ mentionem faciat; cur ante Theologiæ studium solas inferiores artes requirat? Nimirum talem Academiam moliebatur in Westphalia, cujusmodi ex Lutheri præceptis tunc institui poterat, cum tamen etsi de infinito illo Academiarum odio non nihil remississe videbatur, tamen Philosophiam, præsertim Aristotelis, necdum concoquere ullo modo poterat. Ita enim ille scripserat anno M. D. XX. in libro de reform. Reipub. Christianæ ad nobilitatem Germanicam: *Suadeo, inquit, ut libri Aristotelis, Physicorum, Metaphysica, de Anima, Ethicorum, qui hæcenus omnium optimi habiti fuere, penitus aboleantur & exterminentur; cum omnibus illis, qui rerum naturalium explicationem & cognitionem se tradere profitentur: cum ex illis nihil vel naturalium, vel spiritualium rerum disci, vel doceri queat.* Neque verò id postea mutavit. quamvis enim libellum composuit de instituendis scholis, tamen cum earum formam describit, multus ille quidem est in prædicando linguarum studio; de Philosophia restituenda nihil præcipit; ut satis appareat, nunquam cum eo in gratiam rediisse. Talis igitur, ut opinor, Academiæ speciem cum animo concepisset Burenius, quæ lustrum esset inscientiæ, non sapientiæ domicilium, præclarè se meritum de Westphalia speravit, si eam huic genti cupidissimæ omnis liberalis eruditionis obruderet. Num verò existimavit illam Westphalorum insignem discendi aviditatem, propter quam eorum majores sæpe remotissimas nationes adierunt, modicâ

cogni-

cognitione linguarum, & paucis in aliquot Scripturæ sacræ capita, non è veterum auctoritate, sed è nuper exorta disciplina petitis glossæmatis, expleri posse? Quid? nullumne unquam crediderunt Westphalorum in sublimiores de divinis hypostasibus, de præsentia C H R I S T I in Eucharistia, de procreatione rerum è nihilo, aliisque ejusdem generis locis esse venturum? aut omnes tam hebeti futuros ingenio, ut non sentirent, hæc sine accurata Philosophiæ cognitione, neque satis liquidò explicari, neque adversus hostes Christiani nominis satis pro dignitate propugnari posse? Nam quòd eorum nonnulli respondent, Philosophiæ disciplinas ad liberalem quandam oblectationem animi percipi posse: ut in sacris rebus ullus eis sit locus, id verò minimè ferendum esse; hæc inquam oratio risum profecto prudentibus movet. Quotidianæ enim inter eorum Theologos concertationes, turpissimis, ob rerum Philosophicarum ignorance, hallucinationibus refertæ satis ostendunt, ebriis hominibus eos esse persimiles, qui cum se per dementiam negent duce, vel adminiculo ad ingrediendum indigere, ubique tamen titubant, atque offendunt. Quantò tandem abs te sapientiùs factum est, Princeps Illustrissime, cui cum persuasum esset, illas quoque à profanis licet hominibus exultas doctrinas, D E I ad nos munere pervenisse: C H R I S T U M, qui sit æterna veritas, ad illa quoque omnia, quæcumque illis rectè tradita sint, suâ auctoritate comprobanda ad nos de cælo delapsum: esse denique eas disciplinas ad res divinas explanandas uberiùs, & validiùs munendas perquam appositas; iccirco Academiam tuam, more majorum, iis omnibus artibus, quæ omnibus numeris absolutum Theologum decent, instructam esse voluisti. Ita enim retinetur admirabilis ille inter disciplinas concentus, atque consensus, ut cum aliæ sint diviniore fidei lumine patefactæ, atque è cælo ascitæ, aliæ nativis ingenii viribus, & assiduo mortalium studio pervestigatæ, hæc illis pareant, atque ancillentur, & si qua in re lapsæ fuerint, ab illis corrigantur: illæ verò earum cum præsiidiis ad

S. Augu-
stin. ep. 3.
ad Voluf.

compescendos hostes, tum ornamentis ad sua illustranda, atque confirmanda utantur.

CAPUT X.

De retinenda Academiarum inter se concordia.

NEque solùm divulgatæ sunt, atque distractæ ipsæ disciplinae illorum somniantium importunitate & dementiâ, sed etiam, quod quidem malum multò latius patet, ipsæ Academiae, postquam hoc novum Evangelium ab inferis exiit, omnem funditus spem mutuae concordiae & confessionis amiserunt. Atqui hæc fuit majoribus nostris præcipua Academiarum condendarum causâ, ut veritas multorum sapientum studiis faciliùs reperiretur, & auctoritate certius munitetur. Sic enim homines sapientissimi judicabant, cum in omni disceptatione, tum præcipuè, quæ de divinis rebus instituitur, eruditorum hominum consentientes, conspirantesque sententias magni apud omnes ponderis esse oportere, præsertim si quod versatur in quæstione, diu fuerit antea magnis ingeniorum contentionibus agitatam. Id si in uno aliquo eruditorum hominum cœtu locum habet, quid in compluribus, non modò mœnibus, sed terrâ quoque marique disjunctis? Jam verò ante Lutheri ab Ecclesia discessum, quanta erat omnium Academiarum in iis quæ fide Catholicâ traduntur tuendis, propugnandisque concordia? quàm multa, de quibus nihil dum certi Ecclesia decreverat, jam quodam Academiarum præjudicio explorata tenebantur? quàm multa in iis, quæ ex doctrinæ Christianæ capitibus, adhibita aliarum quoque cognitione doctrinarum, aptè concludi visa sunt, jam pridem tam erant in Academiis recepta, ut iis non assentiri summæ impudentiæ ac temeritatis esse judicaretur? Hoc quasi commune quoddam veritatis patrimonium pro se quælibet fidelissimè custodiebat, & quantum studio ac labore conniti poterat, augebat. At verò simulatque exortus est Lutherus, qui apud imperitos hæc omnia